

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Тетяна Петрівна ПЛІШКА,

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
доцент кафедри трудового, земельного та господарського права,
доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування
Хмельницького університету управління та права,
plishka@email.ua

УДК 33/37

СУЧАСНІ УМОВИ ПРАЦІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: СОЦІАЛЬНІ, ПРАВОВІ, ФІНАНСОВІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ

Досліджуються сучасні умови праці науково-педагогічних працівників: соціальні, правові, фінансові та управлінські аспекти. Досліджено основи цих процесів та проведено аналіз сучасного стану. Досліджено перспективи освітньої діяльності згідно з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Визначено особливості сучасних умов праці науково-педагогічних працівників у навчальних закладах. До класичних умов праці науково-педагогічних працівників у навчальних закладах належать публічність, робота з великою кількістю людей, у тому числі робота з проблемними студентами, робота за комп'ютером. До нових умов праці — участь у зовнішньому незалежному оцінюванні знань абітурієнтів, робота з «гаджетовою» молоддю, а також через економію електроенергії обмеження у використанні сучасних технічних засобів навчання та проведення занять у холодних аудиторіях. Надано мінімальні норми температури повітря у приміщеннях навчального закладу та вимоги до комп'ютерних класів навчального закладу згідно з державними санітарними правилами і нормами. Досліджено переваги та недоліки сумісництва науково-педагогічних працівників в Україні на рівнях галузі, вузів, викладачів. На їх основі зроблено SWOT-аналіз умов праці науково-

педагогічних працівників в Україні в умовах європейської інтеграції, визначено сильні та слабкі сторони, загрози та можливості. У викладачів є легальна робота в приміщенні, нараховується стаж, сплачуються податки, оплачуються лікарняні, відпустка по вагітності та пологах, відпустка по догляду за дитиною до 3 або 6 років, ін. Водночас недостатнім є рівень оплати праці, наявні специфічні умови праці, професійні захворювання. Реформа освіти передбачає сучасні засоби навчання студентів та зростання оплати праці науково-педагогічних працівників. Є більше можливостей працевлаштування викладачів за кордоном, особливо після введення безвізового режиму з ЄС. Проте залишаються загрози, що перехід на сучасні засоби навчання студентів не призведе до вагомого зростання оплати праці науково-педагогічних працівників через економічні та політичні проблеми в Україні.

Ключові слова: умови праці, науково-педагогічні працівники, соціальні, правові, фінансові, управлінські аспекти, державні санітарні правила і норми, сумісництво, європейська інтеграція.

Європейська інтеграція суттєво впливає на розвиток освітньої діяльності в Україні, важливою складовою якої є умови праці науково-педагогічних працівників. Важливо ґрунтовно дослідити цей процес, визначити перспективи розвитку умов праці в освіті в Україні у сучасний період.

Досліджували умови праці науково-педагогічних працівників такі науковці: О. М. Бандурка, О. Грищенко, С. Дзюбик, В. Г. Єременко, К. Т. Кравченко, Б. Д. Лановик, Ю. В. Макогон, В. М. Семененко та інші.

Проте, незважаючи на дослідження в цій сфері, недостатнім є аналіз особливостей сучасних умов праці науково-педагогічних працівників в Україні в умовах європейської інтеграції, що і буде зроблено в цій статті.

Європейська інтеграція потребує модернізації техніки та технологій, а це, у свою чергу, потребує нових знань, якостей, вмінь та навичок. Для ефективної реформи освітньої діяльності важливим є створення і підтримання належних безпечних та нешкідливих умов праці науково-педагогічних працівників.

Поняття охорони праці визначається ст. 1 Закону України «Про охорону праці». Охорона праці — це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини у процесі праці [1].

Законодавство України про охорону праці складається із Кодексу законів про працю України, Закону «Про охорону праці», Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», Закону України «Про пожежну безпеку», Державних сані-

тарних правил і норм та інших нормативно-правових актів, які регулюють відносини між різними суб'єктами права у сфері охорони праці [2].

Конвенції Міжнародної організації праці, за якими Україна має міжнародне співробітництво у галузі поліпшення умов праці: № 115 — про захист працюючих від іонізуючої радіації, № 155 — про безпеку і гігієну праці та виробниче середовище, № 148 — про захист працівників від професійного ризику, № 174 — про обладнання машин захисними пристроями [3].

Пріоритет життя і здоров'я працівників означає, що, в першу чергу, слід дотримуватися вимоги нормативних актів про охорону праці, щоб працівник не зазнав погіршення здоров'я, не отримував травм, професійних захворювань, і лише потім повинна звертатися увага на результати діяльності підприємства. Власник несе відповідальність за створення і підтримання належних безпечних та нешкідливих умов праці на кожному робочому місці.

Особливо важливими є безпечні та нешкідливі умови праці на кожному робочому місці в закладах освіти. Передусім це стосується належного опалення аудиторій (табл. 1).

Таблиця 1

**Мінімальні норми температури повітря
в приміщеннях навчального закладу**

Вид приміщення навчального закладу	Температура
Аудиторії, класи, навчальні кабінети, лабораторії	18–20 °С
Актовий зал	
Житлові кімнати гуртожитку	
Кабінети адміністрації	17–21 °С
Бібліотека	
Туалети	
Спортивний зал, тренажерні кімнати	15–17 °С
Роздягальні при спортивних залах	19–23 °С
Душові кімнати	не нижче 25 °С
Вестибюль, гардероб	16–19 °С

Примітка: відповідно до Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (ДСанПіН 5.5.2.008-01) [4].

Стан опалення в навчальних закладах спонукав Міністерство освіти та науки України звернутись до голів обласних та Київської міської державних адміністрацій з проханням «взяти під особистий контроль питання організації опалення в усіх навчальних закладах, розташованих на підвідомчих територіях, та вжити невідкладних заходів щодо дотримання температурного режиму в них» (лист № 1/9–555 від 17 жовтня 2016 р.) [5].

Терморегуляція — це сукупність процесів, що протікають в організмі людини й обумовлюють теплообмін між організмом і зовнішнім середовищем, в результаті чого температура тіла підтримується на рівні 36,5–37 °С. Граничні можливості терморегуляції невеликі. *При підвищенні температури до 43 °С і при зниженні до 25–27 °С настає смерть людини.*

Метеорологічні умови у виробничих приміщеннях підсилюють або послаблюють процеси віддачі тепла організмом людини в навколишнє середовище.

При фізичній терморегуляції, коли температура повітря близько 20 °С, організм людини віддає тепло в навколишнє середовище: за рахунок конвекції — до 30 %, випромінювання — до 45 %, випаровування з поверхні шкіри поту, що виділяється, — до 20 %, нагріву вдихуваного повітря і споживаної їжі — до 5 % [2].

Якщо низька температура повітря, терморегуляція організму виявляється в тому, що кровоносні судини шкіри звужуються, швидкість руху крові через шкіру сповільнюється.

Важливою є також безпека у комп'ютерних класах. Державні санітарні правила і норми «Влаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режим праці учнів на персональних комп'ютерах» (ДСанПіН 5.5.6.009-98) встановлюють гігієнічні вимоги до приміщень та нормативи чинників, що створюються при роботі комп'ютерів; гігієнічні вимоги до експлуатації персональних комп'ютерів, що застосовуються в навчально-виховному процесі в навчальних закладах різних форм власності (табл. 2).

Таблиця 2

Вимоги до комп'ютерних класів навчального закладу

Назва	Характеристика вимог
Площа приміщень комп'ютерних класів	Площа приміщень комп'ютерних класів повинна розраховуватись не більше як на 12 осіб (6 м ² на робоче місце).
Робочі столи	Робочі столи необхідно розташовувати таким чином, щоб монітори були орієнтовані боковою стороною до світлових отворів, причому природне світло має бути переважно зліва.

Продовження табл. 2

Відстань між робочими столами з моніторами	Відстань між робочими столами з моніторами має бути не менше 2,0 м, а відстань між боковими поверхнями відеомоніторів — не менше 1,2 м.
Екран монітора	Екран монітора повинен знаходитися на відстані 600–700 мм від очей користувача, але не ближче 500 мм з урахуванням розмірів алфавітно-цифрових знаків і символів.
Робоче крісло	Робоче крісло повинно бути підйомно-поворотним, регульованим щодо висоти і кутів нахилу сидіння і спинки, а також відстані спинки від переднього краю сидіння, при цьому регулювання кожного параметра крісла повинно бути незалежним, легко здійсненим і надійно фіксуватися.

Примітка: відповідно до Державних санітарних правил і норм «Влаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режим праці на персональних комп'ютерах» (ДСанПіН 5.5.6.009-98) [6].

Дія та вплив електромагнітного випромінювання, ґрунтується на концепції взаємодії зовнішніх полів з внутрішніми полями організму людини, на центральну нервову систему, очі, кровотворну систему, серцево-судинну систему, ендокринну та імунну системи й обмінні процеси. Використання в навчальних закладах персональних комп'ютерів потребує виконання необхідних умов їх безпечної експлуатації.

На перспективи освітньої діяльності в Україні суттєво впливає підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [7]. У вищій та професійно-технічній освіті продовжуватиметься впровадження Болонського процесу. Навчальні програми у вузах і ПТУ України і ЄС будуть співрозмірними. Це дозволить студентам 1–2 семестри провчитись в іншій країні. В Угоді безпосередньо не визначається взаємне визнання дипломів Україною та ЄС. Це питання переважно регулюється окремими двосторонніми угодами. Але у випадку успішної реалізації Україною Болонського процесу та визнання міжнародних кваліфікацій відпаде потреба в нострифікації дипломів.

Зміни на макрорівні обумовлюють і зміни в освіті, а також в умовах праці науково-педагогічних працівників у навчальних закладах (табл. 3).

Таблиця 3

Характеристика сучасних умов праці науково-педагогічних працівників

Назва	Характеристика
Класичні умови праці	1. Публічність, робота з великою кількістю людей, у тому числі робота з проблемними студентами.
	2. Робота з комп'ютерною технікою.
Нові умови праці	1. Участь у зовнішньому незалежному оцінюванні знань абітурієнтів.
	2. Робота з «гаджетовою» молоддю.
	3. Через економію електроенергії існує обмеження у використанні сучасних технічних засобів навчання та проведення занять у холодних аудиторіях.
Професійні захворювання та їх профілактика	1. Часто хронічне перенавантаження призводить до головного болю, проблем з тиском, виснаження.
	2. Часто ненормована робота за комп'ютером провокує проблеми із зором та хребтом.
	3. Відсутність постійної повноцінної обідньої перерви (1 год.) через короткі перерви між парами часто призводить до захворювань шлунково-кишкового тракту.
	<i>Профілактика.</i> Раціональна організація режиму роботи, харчування та відпочинку, активні заняття спортом.

Примітка: складено автором.

До класичних умов праці науково-педагогічних працівників у навчальних закладах належать публічність, робота з великою кількістю людей, у тому числі робота з проблемними студентами, робота за комп'ютером. На семінарах присутні 20–30 студентів, на лекціях — 50–150 студентів з сучасними смартфонами чи планшетами з можливістю аудіо- та відеозаписів. Водночас професійність, коректність поведінки, дружелюбність, гумор, дипломатичність, вміння «тримати себе в руках» та не піддаватись на різні провокації — це найвищий рівень роботи науково-педагогічних працівників.

До нових умов праці науково-педагогічних працівників у навчальних закладах належать участь у зовнішньому незалежному оцінюванні знань абітурієнтів, робота з «гаджетовою» молоддю, а також через економію електроенергії обмеження у використанні сучасних технічних засобів навчання та проведення занять у холодних аудиторіях.

Участь у зовнішньому незалежному оцінюванні знань абітурієнтів (ЗНО) потребує підвищеної концентрації уваги, відповідальності та контролю, чіткого виконання детальної письмової інструкції на 4 сторінках формату А4. Водночас це є безцінним досвідом та додатковим легальним заробітком науково-педагогічних працівників.

Робота з «гаджетовою» молоддю має свої особливості. Маючи сучасні смартфони та планшети, студенти мають можливість на заняттях перевірити сучасність лекційного матеріалу та компетентність викладача. Будь-які недоліки зовнішнього вигляду, вимови чи некоректної поведінки науково-педагогічних працівників, часто викладаються студентами в соціальні мережі. Це потребує від науково-педагогічних працівників, особливо тих, хто викладає економічні та юридичні дисципліни, де часто змінюються законодавчі та нормативні документи, курси валют та інше, постійно перед кожною лекцією оновлювати лекційний матеріал. Науково-педагогічним працівникам потрібно уважно ставитись до свого зовнішнього вигляду, вимови та коректності поведінки. А також важливо виховувати студентів у повазі до викладачів, у тому числі жінок та осіб старшого віку.

Максимальна економія на теплоносіях часто обертається проблемами в плануванні та здійсненні навчального процесу, призводить до зростання захворюваності серед науково-педагогічних працівників та студентів, витрат на лікування, проблемами із замінами хворих викладачів та зростанням кількості Perezdach пропущених через хвороби занять, порушенням ділового стилю одягу.

Неоднозначним є і питання професійних захворювань науково-педагогічних працівників. Так, у викладачів з великим стажем роботи часто спостерігаються однакові захворювання. Хронічне перенавантаження призводить до головних болів, проблем з тиском, виснаження. Ненормована робота за комп'ютером провокує проблеми із зором та хребтом. Відсутність повноцінної обідньої перерви (1 год.) через короткі перерви між парами часто призводять до захворювань шлунково-кишкового тракту. З іншої сторони, при активних заняттях спортом та раціональної організації режиму роботи, харчування та відпочинку можна значно зменшити або нейтралізувати всі ці негативні явища.

Фінансові проблеми змушують науково-педагогічних працівників шукати додаткову роботу. Сумісництво науково-педагогічних працівників має як переваги, так і недоліки (табл. 4).

Таблиця 4

Особливості сумісництва науково-педагогічних працівників

Переваги	Недоліки
1. Рівень галузі	
1. НПП самостійно фінансово забезпечують себе та свої родини.	1. Необхідність коригування загальної чисельності НПП та обсягу наукової роботи галузі для уникнення подвійного обрахунку викладачів у різних вузах як штатних і сумісників.
2. Збільшуються податкові надходження від галузі при тій самій кількості викладачів	2. Необхідність коригування загальної чисельності НПП, які працюють двічі по півставки в різних вузах або в одному вузі на різних посадах.
2. Рівень вузу	
1. Отримання: — внутрішньої, часто конфіденційної інформації про інший вуз, де працює НПП; — навчально-методичні матеріали з усіх дисциплін іншого вузу через доступ до електронних та друкованих внутрішньовузівських джерел.	1. Конкуренти переманюють: — викладачів спочатку на 0,5 ставки, а потім у штат; — навчально-методичні матеріали з усіх дисциплін через доступ до електронних та друкованих внутрішньовузівських джерел; — конфіденційну інформацію про вуз, що знижує його конкурентоспроможність на ринку.
2. Співпраця з іншими вузами, науково-технічний обмін.	2. Необхідність коригування розкладу пар викладача між двома вузами.
3. Збільшення обсягу наукової роботи (навіть якщо сумісник з іншого вузу працює на 0,5 ставки, то часто вказує наукову роботу на 1,0 ставку).	3. Викладач, який працює більше, ніж на ставку, не завжди встигає своєчасно та якісно виконувати методичну та наукову роботу.
3. Рівень викладача	
1. Додатковий дохід.	1. Додаткові транспортні витрати.
2. Отримання нового досвіду.	2. Необхідність коригування розкладу пар між двома вузами.
3. Можливість за одну і ту саму наукову та методичну роботу отримати зарплату двічі в різних вузах.	3. Будь-які незаплановані завчасно заходи у вузах часто призводять до відсутності викладача, що призводить до проблем з керівництвом.

Продовження табл. 4

4. Безкоштовні публікації у виданнях двох вузів, де працює викладач як штатний і як сумісник.	4. Перенавантаження часто веде до постійної втоми та проблем зі здоров'ям.
5. Нові цікаві знайомства, можливість покращити особисте життя.	5. Збільшення обсягу роботи змушує перекладати на родичів родинні питання (відвести дітей у садочок, школу, поліклініку, гуртки та забрати їх, інше).

Примітка: складено автором на основі [8].

На основі вищезазначеного було проведено SWOT-аналіз умов праці науково-практичних працівників в Україні в умовах європейської інтеграції (табл. 5).

Таблиця 5

SWOT-аналіз умов праці науково-педагогічних працівників в Україні в умовах європейської інтеграції

Середовище / вплив	Позитивний вплив	Негативний вплив
Внутрішнє середовище	<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
	1. Легальна робота, нараховується стаж, сплачуються податки, ін. 2. Оплачуються лікарняні, відпустка по вагітності та пологах, відпустка по догляду за дитиною до 3 або 6 років, ін. 3. Робота в приміщенні.	1. Недостатній рівень оплати праці. 2. Спеціалізовані умови праці, професійні захворювання.

Продовження табл. 5

	<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
Зовнішнє середовище	1. Реформа освіти передбачає сучасні засоби навчання студентів та зростання оплати праці науково-педагогічних працівників. 2. Більше можливостей працевлаштування за кордоном, особливо після введення безвізового режиму з ЄС.	1. Перехід на сучасні засоби навчання студентів не призведе до вагомого зростання оплати праці науково-педагогічних працівників через економічні та політичні проблеми в Україні. 2. Розчарування в українській освіті, одночасні масові скорочення в більшості вузів та високі зарплати за кордоном спонукають до масового виїзду викладачів за кордон на працевлаштування.

Примітка: складено автором.

Отже, проведене дослідження виявило сильні та слабкі сторони, загрози та можливості сучасних умов праці науково-педагогічних працівників. У викладачів є легальна робота в приміщенні, нараховується стаж, сплачуються податки, оплачуються лікарняні, відпустка по вагітності та пологах, відпустка по догляду за дитиною до 3 або 6 років, ін. Водночас недостатнім є рівень оплати праці, наявні спеціалізовані умови праці, професійні захворювання. Реформа освіти передбачає сучасні засоби навчання студентів та зростання оплати праці науково-педагогічних працівників. Є більше можливостей працевлаштування викладачів за кордоном, особливо після введення безвізового режиму з ЄС. Проте залишаються загрози, що перехід на сучасні засоби навчання студентів не призведе до вагомого зростання оплати праці науково-педагогічних працівників через економічні та політичні проблеми в Україні. Крім того, одночасні масові скорочення в більшості вузів та високі зарплати за кордоном спонукають до масового виїзду викладачів за кордон на працевлаштування.

Список використаних джерел

1. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2695–XII / Верховна Рада України. Законодавство України. URL : <https://goo.gl/3ZcrfH>.
2. Основи охорони праці / О. І. Запорожець, О. С. Протоєрейський, Г. М. Франчук, І. М. Боровик. К. : Центр учбової літератури, 2016. 264 с.
3. Список Конвенцій МОП, ратифікованих Україною станом на 1 листопада 2015 р. / Федерація професійних спілок України. URL : <https://goo.gl/4TrqTm>.

4. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (ДСанПіН 5.5.2.008-01) : затв. постановою Головного державного санітарного лікаря України від 14.08.2001 р. № 63, погоджені листом Міністерства освіти і науки України від 05.06.2001 р. № 1/12-1459 / Міністерство освіти і науки України. URL : <https://goo.gl/9WNX8i>.
5. Щодо опалення навчальних закладів : Лист Міністерства освіти і науки України від 17.10.2016 р. № 1/9-555 / Osvita.ua. Видавництво «Плеяди». URL : <https://goo.gl/xhRRQH>.
6. Державні санітарні правила і норми «Влаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режим праці учнів на персональних комп'ютерах» (ДСанПіН 5.5.6.009-98) : затв. постановою Головного державного санітарного лікаря України від 30.12.1998 р. № 9 / Нормативно-директивні документи МОЗ України. URL : <https://goo.gl/nRgPqs>.
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р., ратифікована Законом України від 16.09.2014 р. № 1678-VII / Верховна Рада України. Законодавство України. URL : <https://goo.gl/25jei>
8. *Плішка Т. П.* Заробітна плата науково-педагогічних працівників: український та світовий досвід // Університетські наукові записки. 2017. № 1 (61). С. 154–167.

*Рекомендовано до друку кафедрою менеджменту,
фінансів, банківської справи та страхування
Хмельницького університету управління та права
(протокол № 15 від 30 травня 2017 року)*

Надійшла до редакції 10.06.2017

Плишка Т. П. Современные условия труда научно-педагогических работников: социальные, правовые, финансовые и управленческие аспекты

Исследуются современные условия труда научно-педагогических работников: социальные, правовые, финансовые и управленческие аспекты. Исследованы основы этих процессов и проведен анализ их современного состояния. Исследованы перспективы образовательной деятельности в соответствии с Соглашением об ассоциации между Украиной и ЕС. Определены особенности современных условий труда научно-педагогических работников в учебных заведениях. К классическим условиям труда научно-педагогических работников в учебных заведениях относятся публичность, работа с большим количеством людей, в том числе работа с проблемными студентами, работа за компьютером. К новым условиям труда научно-педагогических работников в учебных заведениях относятся участие во внешнем независимом оценивании знаний абитуриентов, работа с «гаджетовой» молодежью, а также из-за экономии электроэнергии ограничения в использовании современных технических средств обучения и проведения занятий в холодных аудиториях. Представлены минимальные нормы температуры воздуха в помещениях учебного заведения и требования к компьютерным классам учебного заведения согласно государственных санитарных правил и норм. Исследовано преимущества и недостатки совместительства научно-педагогических работников в Украине на уровне области, вузов, преподавателей. На их основе сделан SWOT-анализ условий труда научно-педагогических работников в Украине в условиях европейской интеграции, определены сильные и слабые стороны, угрозы и возможности. У преподавателей есть легальная работа в помещении, начисляется стаж, платятся налоги, оплачиваются больничные, отпуск по беременности и родам, отпуск по уходу за ребенком до 3 или 6 лет, др. В то же время недостаточным есть уровень оплаты труда, имеются специфические условия труда, профессиональные заболевания. Реформа образования предусматривает современные средства обучения студентов и рост оплаты труда научно-педагогических работников. Есть большие возможности трудоустройства преподавателей за рубежом, особенно после введения безвизового режима с ЕС. Однако остаются угрозы, что переход на современные средства обучения студентов не приведет к весомому росту оплаты труда научно-педагогических работников через экономические и политические проблемы в Украине.

Ключевые слова: условия труда, научно-педагогические работники, социальные, правовые, финансовые, управленческие аспекты, государственные санитарные правила и нормы, совместительство, европейская интеграция.

Plishka, T. P. Modern Conditions of Work of Scientific and Pedagogical Workers: Social, Legal, Financial and Managerial Aspects

The modern working conditions of scientific and pedagogical workers are studied: social, legal, financial and managerial aspects. The bases of these processes are investigated and the state of the art is analyzed. Prospects of educational activity under the Agreement on Association between Ukraine and the EU are explored. The features of modern working conditions of scientific and pedagogical workers in educational institutions are determined. The classical conditions of work of scientific and pedagogical workers in educational institutions include publicity, work with a large number of people, including work with problem students, work on a computer. The new conditions for the work of scientific and pedagogical workers in educational institutions include participation in the external independent assessment of the knowledge of university entrants, work with gadget youth, as well as the restriction of the use of modern technical means of training and conducting classes in cold audiences due to energy savings. The minimum air temperature in the premises of the educational institution and the requirements for the computer classes of the educational institution according to the state sanitary rules and norms are given. The advantages and disadvantages of the combination of scientific and pedagogical workers in Ukraine at the levels of the branch, universities, and teachers are investigated. On their basis, SWOT analysis of working conditions of scientific and pedagogical workers in Ukraine in the conditions of European integration was made, strengths and weaknesses, threats and opportunities were identified. Teachers have legal work indoors, accrued experience, paid taxes, paid sick leave, maternity leave, childcare leave for up to 3 or 6 years, etc. At the same time, there is insufficient level of remuneration, specific labor conditions. Educational reform involves modern means of teaching students and an increase in the remuneration of scientific and pedagogical workers. There are more opportunities for the employment of teachers abroad, especially after the introduction of a visa-free regime with the EU. However, there are still threats that the transition to modern student learning methods will not lead to a significant increase in the remuneration of scientific and pedagogical workers due to economic and political problems in Ukraine.

Keywords: *labor conditions, scientific and pedagogical workers, social, legal, financial, managerial aspects, state sanitary rules and norms, part-time, European integration.*

